

Wonen en werken in de stad

Zeer sterk stedelijke gemeenten worden onder andere gekenmerkt door een groot bebouwd oppervlak. Dit betreft zowel gebieden met woningen als ook gebieden met bedrijfspanden en bedrijfsterreinen. Verder steekt de dichtheid aan woningen en bedrijfspanden in die gemeenten met kop en schouders uit boven die dichtheden in niet of weinig stedelijke gemeenten.

In steden vinden veel activiteiten plaats op een relatief klein grondgebied. Zij kennen daardoor onder andere een hoge dichtheid in de bebouwing. De stedelijkheid van een gemeente kan daaraan worden afgemeten. Zo heeft bijvoorbeeld een adres van een woning of bedrijfsgebouw in Amsterdam in 1998 gemiddeld ruim 5900 adressen op minder dan één kilometer afstand bij zich in de buurt. Die stad wordt gevolgd door achtereenvolgens Den Haag (ruim 4700 adressen), Rotterdam (ruim 3700 adressen) en Utrecht (ruim 3300 adressen).

De laagste dichtheid met gemiddeld 84 adressen in de buurt treft men aan in het Twentse Ambt Delden, gevolgd door het Friese Littensadiel en het Noord-Hollandse Schermer. In deze twee laatste gemeenten heeft een adres gemiddeld 104 adressen van een woning of bedrijfspand op minder dan één kilometer afstand bij zich in de buurt.

Met uitzondering van de stad Groningen liggen alle zeer sterk stedelijke gemeenten – met een gemiddelde dichtheid van bijna 4300 adressen – in de Randstad. Een adres in de niet stedelijke gemeenten – 210 in 1998 – daarentegen heeft slechts 333 adressen bij zich in de buurt, op minder dan één kilometer afstand. Vooral de drie noordelijke provincies en Zeeland tellen veel van zulke gemeenten.

Bebouwd gebied

In vergelijking met andere gemeenten is het percentage bebouwd oppervlak in de zeer sterk stedelijke gemeenten door de bank genomen het grootst. Zo bestaat bijna de helft van het landoppervlak in die twaalf gemeenten uit bebouwd gebied. Voor het wonen is gemiddeld bijna 30 procent van het landoppervlak in gebruik; voor bedrijfsterreinen en bedrijfsgebouwen bijna twintig procent.

Van het grondgebied van de niet stedelijke

gemeenten daarentegen is gemiddeld slechts vier procent van het landoppervlak bebouwd: drie procent voor woondoeleinden en één procent voor bedrijfsterreinen en -gebouwen. Overigens liggen de cijfers voor de weinig stedelijke gemeenten met respectievelijk vijf en twee procent ook nog beneden het landelijk gemiddelde (woongebieden: zes procent, en bedrijfsterreinen en bedrijfspanden drie procent).

Woningdichtheid

Behalve een groot oppervlak voor woondoeleinden, is in de zeer sterk stedelijke gemeenten het aantal woningen per vierkante kilometer ook nog eens vrij groot. In de meest stedelijk gemeenten zijn dat er in 1998 gemiddeld 1800 – ver boven het landelijk cijfer van 190 woningen per vierkante kilometer. In de niet stedelijke gemeenten treft men gemiddeld slechts 60 woningen aan, het minste aantal per vierkante kilometer en ver onder het landelijk cijfer. Ook in de weinig stedelijke gemeenten ligt de woningdichtheid met gemiddeld 120 woningen per vierkante kilometer nog ver onder het landelijk gemiddelde.

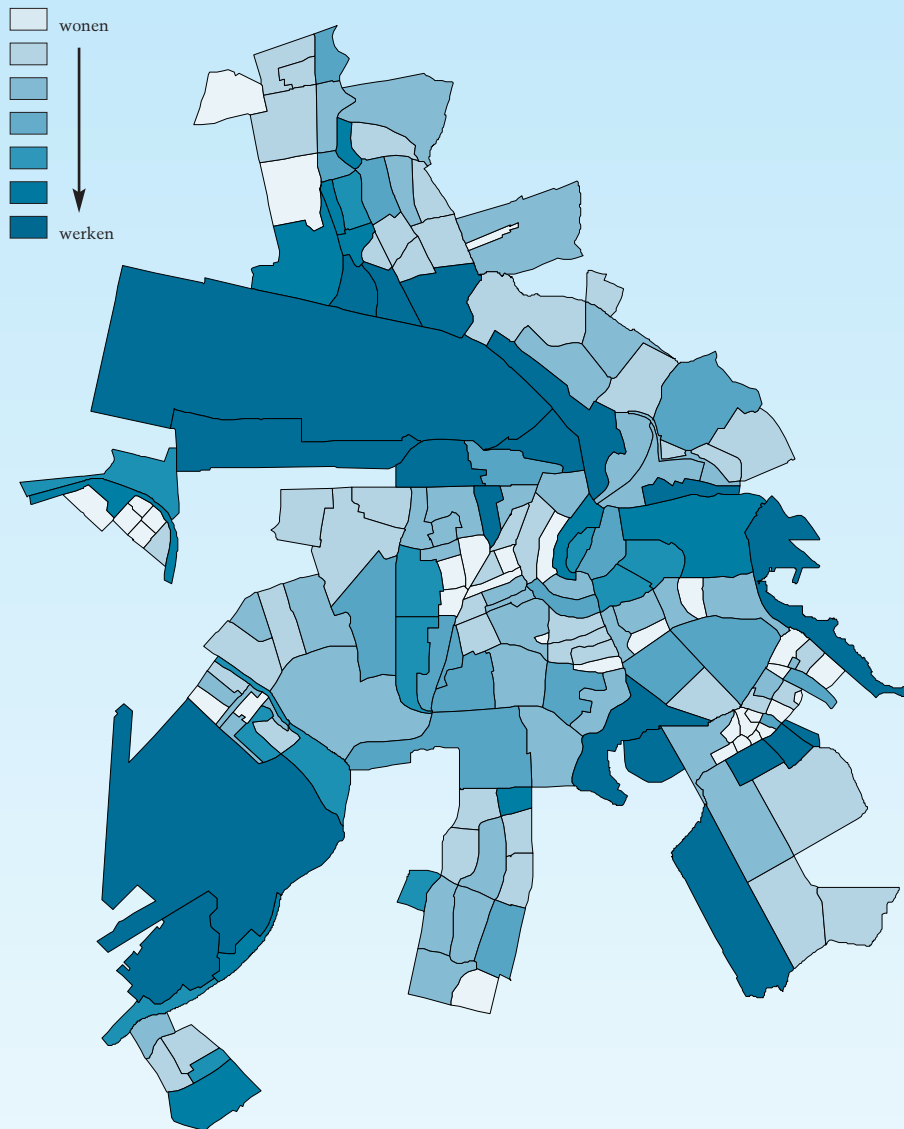
Vestigingsdichtheid

Behalve door een hoge woningdichtheid kenmerken de zeer sterk stedelijke gemeenten zich ook door een hoge dichtheid in bedrijfspanden. Zo bedraagt daar in 1998 het aantal vestigingen van bedrijven gemiddeld 180 per vierkante kilometer. In de niet stedelijke gemeenten zijn dit er gemiddeld slechts zes. Deze verschillen zijn naar verhouding het grootst bij bedrijven in de commerciële dienstverlening. Gemiddeld zijn er in de meest stedelijke gemeenten 135 van dergelijke bedrijfsvestigingen per vierkante kilometer, terwijl dit aantal in de niet stedelijke gemeenten slechts vier bedraagt. ◀

Mathieu Vliegen en Bert Erwich

Bebouwd oppervlak per buurt

Agglomeratie Amsterdam

Bebouwd oppervlak

De agglomeratie Amsterdam omvat het aangesloten stedelijk gebied van Amsterdam en omliggende gemeenten. Dat gebied strekt zich uit van Zaanstad in het noorden tot Aalsmeer en Amstelveen in het zuiden. Zoals vaak voorkomt in grootstedelijke gebieden, liggen ook in de agglomeratie Amsterdam bedrijfsterreinen en gebieden met bedrijfspanden grotendeels aan de randen ervan. In het westen is dit het westelijk havengebied met een aantal omringende gebieden in Amsterdam (zoals Sloterdijk, Houthavens en Buiksloot) en Zaanstad (Havenbuurt, Zuiderhout en Achtersluispolder). In het oosten zijn het gebieden rond het oostelijk havengebied: IJ-eiland en omgeving en Nieuwendam. In het zuidoosten gaat het om delen van Diemen-Zuid, het grensgebied tussen Amsterdam en Ouder-Amstel en de westkant van Amsterdam-Zuidoost. In het zuidoosten betreft het Schiphol met het omliggende gebied.

Wonen doet men vooral name aan de randen van het centrum van Amsterdam, zoals in delen van De Baarsjes en Oud-West, de Indische buurt, de Transvaalbuurt en de IJsselbuurt. In het centrum zelf geldt alleen de westelijke Grachtengordel als een typische woonbuurt. Ook vindt men typische woongebieden aan de rand van de agglomeratie: grote delen van Diemen-Zuid en Diemen-Noord aan de oostkant en van Zwanenburg en Badhoevedorp aan de westkant.

Van wonen naar werk

De kaart van het bebouwd oppervlak is gebaseerd op de onderlinge verhouding tussen het oppervlak woongebied enerzijds en het oppervlak bedrijfsterreinen en bedrijfsgebouwen anderzijds.

Bij die onderlinge verhouding zijn de volgende categorieën

– in procenten van het woongebied – aangehouden: 100 procent; 92 t/m 99 procent; 77 t/m 90 procent; 69 t/m 75 procent; 51 t/m 66 procent; 29 t/m 47 procent en 0 t/m 14 procent.

De onderliggende cijfers zijn afkomstig van de Bodemstatistiek 1996.

Bebouwd oppervlak naar stedelijkheid van gemeenten

